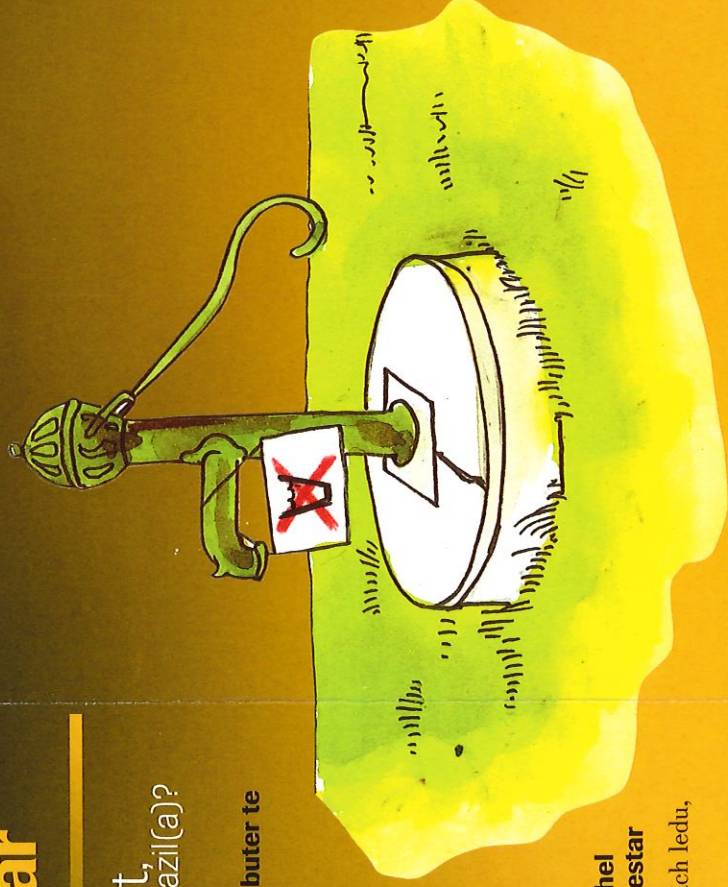

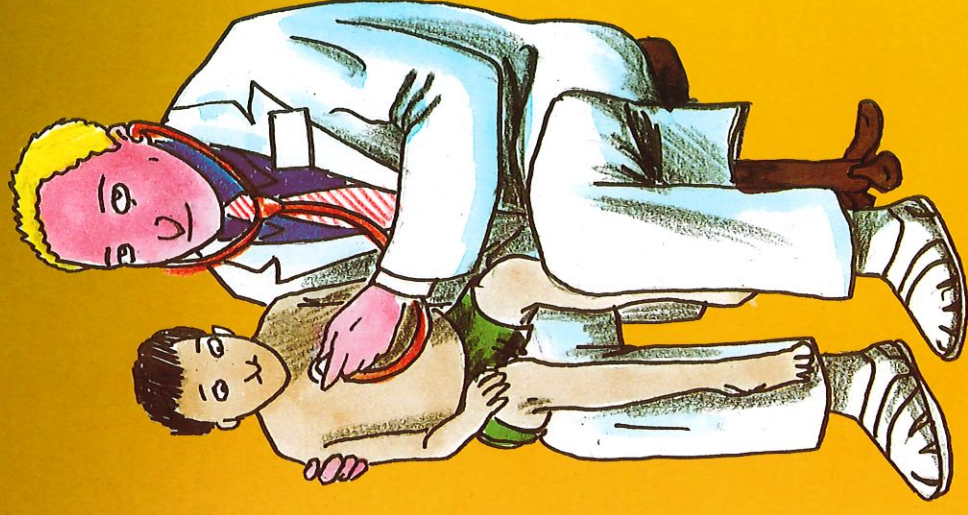
So som te kerel, kaj pes mandar te na chudel?

Co mám dělat,
abych se nenakazil(a)?

- **but peske mor o vasta sapuñiha, jekbutter te aves pal o budaris the anglo chaben**
- často a důkladně si myjte ruce mýdlem, hlavně po použití záchodu a před jídlem
- **ma pij pañi, so pal leste na džanes či šaj pes pijel**
- nepijte vodu, o které nevíte, zda je pitná
- **o virusis predživel the baro šil, šaj ačhel the andro kockovo ledos džungale pañestar**
- virus přežije i zmrazení, může být i v kostkách ledu, pokud není připraven z nezávadné vody
- **o virusis predživel the te les taven čineder sar pandž minut**
- virus přežije i vaření, pokud trvá méně než pět minut
- **jekhfeder hin te tut des te očkinel**
- spolehlivou ochranou je očkování

ŽLOUTENKA TYPU A

prim. MUDr. Jana Železná

Překlad: Mgr. Jan Červenka, Marta Bandyová
Vydala: Česká společnost podpory zdraví za finanční podpory
Národního programu zdraví MZ ČR a Eлектik Communications, s.r.o.
© ČSPZ 1999
Neproněně

O šargo nasval'ipen tipos A

1. Sar šaj chudas o šargo nasval'ipen tipos A? Jak se múžeme žloutenkou typu A nakazit?

Pro šargo nasval'ipen (žloutka) tipos A pes phemel „nasval'ipen melale vastendar“. Chudel pes le virusistat, so pes rozhlovel andro kabo bukco, chofala pes dochudel andro goja u khulencu džal avri. Stačinel, te čeporoto khudestat, hoi oda aňi na dikhen, pes dochudel andro muj u manuš nasvalol. Například te o nasvalo thovel vast pro chabem a tunem pafis chan. Te hin nalučhi žumpa vaj kanalizacija, o virusis šaj džungfarel o paňi so pijen. Te ole paňeha moren o grai (nađob), te leha paňaren ovoci vaj želčina abo te oda paňi pijen, ta šaj chuden šargo nasval'ipen tipos A.

O virusis šaj avel the andro kockovo telos, so les kerlan džungale panestat. U na merel o virusis aňi te tađel čepeder sar 5 minut.

O šargo nasval'ipen tipos A chuden jekhuber o cikne čhavore the o termehar čhave.

- virus je přítomen ve stolici nakaženého člověka
- k nemoci dojde, když se nevhodně množství nakazené stolice dostane do úst, například v jídle nebo ve vodě
- žloutenka typu A obvykle předstírá deli předstíráho a skloňho věku

2. Sar prindžarav, hoi man hin šargo nasval'ipen? Jak poznám, že mám žloutenku?

Midig oda dičhol sar te elas tut chirpka, avel pre tu kov'ipen, dukhal tut calo telos, hin tut horučka. Pal vajkeci džives chudel te dukhal upal o per, cirdel pro čhandipen, čhandel, na kames te chal, džungfol tuke o chabem, hin tut imavo muter the zaparňarde khula. Pafis šargisalos. De pozorist! Na kampil kaj te dičhol savore priznaki, te hin vareko la famelijatar nasvalo, dikh pre pesle pozorneder. Šaj tut the avlas šargo nasval'ipen hoi aňi na šargisat'ital.

- příznaky žloutenky mohou být: únava, bolesti svalů, teplota, bolesti břicha, nechuť až odpor k jídlu, nucení na zvracení, zvracení, tmavá moč, světlá stolice, žluté zbarvení pokožky a očního bělma
- příznaky se nemusí objevit vždy všechny
- žloutenka může probíhat i bez zjevnějších příznaků
- co negativně jítte k lékaři

3. Sar pes o šargo nasval'ipen sasťarel? Jak se žloutenka léčí?

O nasvalo džono

mušinel te avel dešustar

(14) džives andro izolacija

pro infekčno than andro špiťala.

Te hin phareder nasvalo, ačhel odoi the buter kurke.

Musaj te fikarel dičela the te pašol andro budos. Kama les muken pal e špiťala, musaj te fikarel jepaš berš

bari dieta. Na smejninel te chal makhlo vaj koreňimen chabem, labardo žiros, aňi čokolada. Mušinel te chal but ovoci, želčina, loke vrobki khudestat, mačhen. Palenka aňi pivos vaj mol na smejninel te pijel jekh berš.

- k vyšetření je nutný hlíd na lůžku a dieta
- zadržaná jsou tučná jídla a alkohol

4. So pes ačhela, te oda na dofikeraava? Co se mi stane, když to nebudu dodržovat?

Mosareha tuke o kalo bukco. Preačhola tuke te funginel. Minđar pes tuke kada na ačhela, afe nasval'ipen pre cirhoza – oda hin, hoi tuke zord'isat'ola o kalo bukco.